

Kommunplan 2025–2028

med budget för 2025

Innehåll

Inledning	3
Omvärldsanalys	4
Värna demokratin.....	4
Demografiska utvecklingen utmanar	4
Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor	5
Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringar.....	6
Digitalisering, digital säkerhet och delaktighet – AI förändrar arbetslivet	6
Långsiktig samhällsbyggnad i en föränderlig omvärld.....	7
Beredskap för förändrade förutsättningar i omvärlden.....	7
Direkt budgetpåverkande planeringsförutsättningar	8
Skattenivå	8
Pensionsavsättning och finansiell kostnad pension.....	8
Intern planeringsförutsättningar	8
Så styrs kommunen	9
Agenda 2030	9
Kommunplan	9
Mål och politiska uppdrag.....	9
Mål för 2025	10
Tyresö är tryggt och levererar bra välfärdstjänster nu och i framtiden.....	10
Tyresö ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle	11
Ordning och reda i ekonomin.....	12
Tyresö kommunkoncern driver en verksamhet med god kvalitet	13
En attraktiv arbetsgivare med motiverade och delaktiga medarbetare	14
Hur resurserna prioriteras	15
Kommunens nämnder och verksamhetsområden	16
Investeringar	17
Bilagor	
Bilaga 1: Uppföljning av mål.....	18
Bilaga 2: Investeringsprogram	21
Bilaga 3: Prövning av barnets bästa vid framtagande av kommunplan och budget	24
Bilaga 4: Riskhantering	28
Bilaga 5: Program för uppföljning av privata och kommunala utförare	29
Bilaga 6: Kommungemensamma styrdokument.....	31
Bilaga 7: Sammanställning av taxor och avgifter	34
Bilaga 8: Kommunens årshjul.....	36
Bilaga 9: Bakomliggande budgetförutsättningar	37
Bilaga 10: Finansiella sammanställningar	39

Ett samarbete för ett tryggt, hållbart och trivsamt Tyresö

Moderaterna och Socialdemokraterna är överens om att leda Tyresö under mandatperioden. Ett styre som innebär trygghet och stabilitet. Samarbetet grundar sig i en vilja att driva Tyresö framåt i utmanande tider och leverera bästa tänkbara service och välfärd för Tyresöborna.

Tillsammans har vi tagit fram en politisk plattform som kommunplanen utgår från med sikte på att utveckla kommunen och trygga förskola, skola och äldreomsorg. Vi står för allas lika värde och har som tydligt mål att öka Tyresöbornas trygghet. Vi bär alla ett ansvar för miljö, biologisk mångfald och goda livsvillkor för kommande generationer.

Det är kommunkoncernens uppgift att tillsammans med andra samhällsaktörer skapa goda möjligheter för att barn och unga ska ha en god och trygg uppväxtmiljö. Tyresö ska vara Sveriges bästa skolkommun. Inget barn ska lämnas efter och vi ska prioritera en förskola och skola som ser varje individ och Tyresös ungdomar ska erbjudas ett rikt gymnasieutbud på hemmaplan. Det främjande arbetet måste fortsatt prioriteras samtidigt som dagens samhällsutmaningar också kräver andra insatser för att förebygga kriminalitet och utanförskap bland barn och unga.

Att bli äldre i Tyresö ska vara glädjande, det ska vara värdigt och med möjlighet att fortsätta leva ett gott liv. Som äldre ska du ha valfrihet att välja ditt äldreboende och alltid kunna känna dig trygg med omsorgen i Tyresö. För att klara av framtidens utmaningar behöver vi använda och utveckla olika digitala lösningar som tryggar personal och våra äldre. På rätt sätt kan vi med hjälp av teknik skapa en bättre omsorg för fler.

En förutsättning för att Tyresö kommun ska kunna bedriva verksamhet med hög kvalitet och kunna ge stöd och service till Tyresöborna är en långsiktigt hållbar ekonomi. I praktiken innebär det att vi behöver hushålla med de resurser vi har. I ett ansträngt ekonomiskt läge som påverkar hushållen negativt är det inte aktuellt att höja skatten.

Socialdemokraterna och Moderaternas ambition är att med handlingskraft hantera och leverera inom frågor som är viktiga för Tyresöborna.

Anita Mattsson (S),
Kommunstyrelsens ordförande
Fredrik Bergkuist (M),
Kommunstyrelsens vice ordförande

Omvärldsanalys

Kommunkoncernens verksamheter och ekonomi påverkas av saker som händer i omvärlden och som ligger utanför vår kontroll. Varje år uppdateras omvärldsanalysen för att upptäcka händelser och värderingsförändringar som sannolikt kan komma att påverka Tyresö kommun i stor utsträckning. Omvärldsanalysen lyfter fram regionala trender som kan ha stor påverkan på Tyresös förutsättningar att utvecklas till en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun.

Omvärldsanalys 2025 bygger på:

- Tidigare års omvärldsanalyser och uppföljningar.
- Nämndplanernas omvärldsanalyser, årsredovisning och föregående års omvärldsanalys.
- Rapporter och forskning från myndigheter och organisationer, till exempel Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
- Omvärldsbevakning från sakkunniga tjänstepersoner.
- Workshops som hållits med samtliga chefer i kommunen och centrala fackliga samverkansgruppen.

Även om mycket har förändrats på kort tid så är det mesta av kommunens tidigare omvärldsanalyser fortsatt relevanta att förhålla sig till. I omvärldsanalysen har varje trend också en sammanfattning med slutsatser som kallas förändringstryck.

Förändringstrycken bygger på en analys av trendernas påverkan på Tyresös kommunorganisation och visar hur kommunen kan behöva ställa om verksamheten så att utvecklingen ska bli så bra som möjlig och på bästa sätt möta en föränderlig omvärld.

En omvärld i snabb förändring leder till ett stort behov av förnyelse. Kommunens förmåga att anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar med bibehållen leveransförmåga, kvalitet och god arbetsmiljö och sluta göra det som inte skapar värde kommer vara avgörande när 75 procent av resurserna ska leverera 125 procent välfärd.

Styrning, ledning, kultur och arbetsorganisation behöver därmed inriktas på att medarbetares och medborgares fulla potential ska komma till sin rätt och att helhetssyn på resurser och resultat ligger till grund för de vägval som behöver göras.

Tyresö kommuns omvärldsanalys utgör ett planeringsunderlag i framtagandet av kommunplanen, med mål och budget för 2025 och med plan för 2026, 2027 och 2028. Omvärldsanalysen finns i sin helhet på tyreso.se/omvarldsanalys.

Värna demokratin

Tilliten till demokrati minskar i Sverige, trots att den fortfarande är hög vid en internationell jämförelse. Valdeltagandet minskade 2022 för första gången sedan 2002, med betydande skillnader mellan socioekonomiskt starka och svaga områden. Unga röstar mindre än äldre och de engagerar sig inte heller politiskt i samma utsträckning. Välfärdsbrottslighet hotar systemet genom missbruk av resurser och påverkan på anställda, vilket underminerar förtroendet för demokratin.¹

Förändringstryck

För att möta detta behöver kommunen under kommande år vidta åtgärder för att:

- Öka deltagande av olika samhällsgrupper och perspektiv i utvecklingen av kommunen och i beslutsprocesser.
- Förstärka demokratiska värden och delaktighet genom att utveckla samverkan mellan kommun, föreningsliv och näringsliv.
- Fortsätta det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott genom att säkerställa att det finns en tydlig process för att hantera problem när de upptäcks och öka kunskapen om välfärdsbrott så att insatser kan göras innan problem upptäcks. Säkra rutiner för att försvåra för aktörer att planera och begå välfärdsbrott.

Demografiska utvecklingen utmanar

Antalet invånare över 80 år ökar kraftigt de kommande tio åren, vilket ökar behovet av välfärdstjänster. Samtidigt minskar antalet barn och unga, vilket minskar behovet av platser på förskola och skola. Det behövs nya sätt att möta dessa utmaningar, då arbetskraften och resurserna inte räcker till för att hantera dem enbart genom nyrekrytering. Utmaningarna kräver att offentlig sektor testar saker som vi aldrig gjort förut och funderar över vilka uppgifter som den offentliga sektorn inte ska eller kan göra i framtiden.

Förutom att satsa på att behålla medarbetare och tillvarata samt utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare kommer innovation och nya arbetssätt, välfärdsteknik, samverkan och attityd vara ett ständigt aktuellt arbete.²

Förändringstryck

Kommunen behöver:

- Följa befolkningsutvecklingen noga med särskilt fokus på trender. Samarbetet mellan förvaltningarna blir extra viktigt för att undvika att förhastade beslut tas.
- Öka förmågan i kommunen att jobba målsökande, innovativt och tillsammans när det ger mervärde.
- Främja arbetet med att möta längtan efter gemenskap oavsett ålder för att minska ofrivillig ensamhet.

Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor

Människors livsvillkor har under lång tid generellt blivit allt bättre. Samtidigt har skillnaderna i livsvillkor som exempelvis inkomster, förmögenhet och hälsa ökat. Ökade skillnader i livsvillkor påverkar naturligtvis de människor som är mest ekonomiskt och socialt utsatta på ett negativt sätt, men forskningen visar också på att stor ojämlikhet även har en negativ påverkan på de som har det bäst då skillnad i livsvillkor medför att hela samhället utsätts för slitningar.

Kriminalitet och våld har ökat i vissa områden och de som drabbas är oftast de som inte har möjlighet

att flytta. En del menar att skillnader i livsvillkor kan accepteras så länge det är vanligt med sociala klassresor, men nu visar forskning att dessa inte alls är särskilt vanliga i Sverige. När människor från olika klasser och grupperingar sällan möts minskar förutsättningarna för att göra sociala klassresor.³

Förändringstryck

- Skapa platser där människor med olika bakgrund och erfarenhet kan mötas och känna meningsfullhet.
- Förebygga att ungdomar hamnar i en kriminell livsstil.
- Beakta sårbara gruppers utsatthet för social isolering genom att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer.
- Värna ungas välmående och motverka framtida utanförskap genom främjande arbete.
- Minska den psykiska ohälsan hos unga samt öka upplevelsen av meningsfullhet.
- Öka likvärdigheten mellan Tyresös förskolor/skolor och andelen elever som når gymnasiebehörighet samt säkra skolans kompensatoriska uppdrag.

Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringen

Samhället måste ta allt större hänsyn till en rad nya eller ökande risker som följer av ett klimat i förändring, exempelvis höjda havsnivåer, förändrade flöden i vattendrag samt ändrade nederbördsmonster och ökad risk för skyfall. Längre perioder av värmebölja och torka ökar även risken för vattenbrist, missväxt och skogsbränder. Anpassningen till ett klimat i förändring och förlusten av biologisk mångfald kommer att ställa allt högre krav på kommuner och regioner. Som samhällsutvecklare, myndighet och verksamhetsutövare har kommuner och regioner ett stort ansvar för att ställa om till hållbara och cirkulära arbetsätt, likväl som de kan vara en viktig vägvisare och bidra med stöd för att underlätta omställningen hos medborgare och näringsliv.⁴

Förändringstryck

- Prioritera de åtgärder som har störst effekt på att minska klimatutsläppen, till exempel som att ställa klimatkrav i betydande upphandlingar.
- Höja medvetenheten och våga pröva nya sätt för att ställa om till en cirkulär ekonomi.⁵
- Fortsatt styra mot kommunens mål om mer hållbara transporter inom alla kommunala verksamheter.
- Välja närproducerade, ekologiska livsmedel för ett lågt klimatavtryck. Främja biologisk mångfald och värna det svenska jordbruket.

- Analysera klimatförändringars påverkan på den byggda miljön och föreslå åtgärder för att förebygga risker.
- Tillgängliggöra och skydda Tyresös natur och stärk dess förmåga att binda kol, reglera vattenflöden och hantera klimatförändringar.
- Fortsätta utveckla kommunens mark för odling och utveckla gräsytor till parker med förutsättningar för biologisk mångfald och sociala värden som plats för möten, lek, avkoppling och prydnadsvärde samt nyttja detta för kommunal verksamhet.
- Föregå med gott exempel med återbruk, återvinning och avfallsminimering inom de kommunala verksamheterna.

Digitalisering, digital säkerhet och delaktighet – AI förändrar arbetslivet

Vi lever i en digital tid och i takt med den digitala utvecklingen förändras medborgarnas behov, beteenden och förväntningar. För att vara relevant som kommun måste verksamheten möta dessa genom att aktivt ta tillvara på de nya förutsättningarna som teknologin kan erbjuda. Rätt hanterad kan digitaliseringen bidra till att skapa en effektivare och mer innovativ välfärd. Medan detta skapar möjligheter för ökad effektivitet och produktivitet, väcks också frågor om arbetslöshet och människans framtida roll i arbetslivet. Det är dags att reflektera över hur kommuner vill forma och förhålla sig till denna tekniska revolution.⁶

^{4/6} Vägval för framtiden 5 – En spaning mot år 2035 (skr.se)

⁵ Den cirkulära ekonomin bygger på att vi tar till vara på resurserna i samhällets kretslopp istället för att dessa blir avfall.

Förändringstryck

- Öka kommunens digitala mognad, det vill säga sin förmåga att tillgodogöra sig nyttorna av digitalisering.
- Utveckla och koppla ihop data- och integritetsskyddsfrågorna med informations- och cybersäkerhetsområdena.

Långsiktig samhällsbyggnad i en föränderlig omvärld

Samhällsbyggnadssektorn påverkas starkt av den nuvarande ekonomiska situationen. En inbromsning ses i bostadsbyggandet under de kommande åren. Kostnaden ökar även för kommunens egna investeringar. Samtidigt har Tyresö ett åldrande fastighetsbestånd och en infrastruktur som kräver investeringar i närtid.

Förändringstryck

- Prioritera projekt som måste genomföras och sådana som är mindre konjunkturberoende.
- Nyttja våra samhällsfastigheter under fler av dygnets timmar för att minska kostnader.
- Planera för nyproduktion som kompletterar bostadsutbudet och möjliggör flyttkedjor.
- Fortsätta ha en god planering för kommunens samhällsbyggnad. Stockholmsregionen växer vilket innebär flera utmaningar som kräver god planering och samarbete mellan många aktörer i Stockholms län.

- Vara konsekventa i utbyggnadsplaner med stöd i översiktsplanen för att förtäta och bygga i servicenära lägen, utnyttja befintlig infrastruktur och förstärka möjligheten till hållbart resande.

Beredskap för förändrade förutsättningar i omvärlden

De senaste årens globala kriser har ökat fokus på risker och vår sårbarhet samt tydliggjort behovet av beredskap. Ingen vet precis hur kommande kriser kommer att se ut, men de blir sannolikt helt annorlunda och med andra och mer oväntade konsekvenser än tidigare.

Det är viktigt att se krisberedskapen som den förmåga som skapas i många aktörers dagliga verksamhet och inte bara förmågan hos en utpekad organisation eller en aktör. Därför behöver kommunen se till att krisberedskapen får genomslag i hela verksamheten. Krisberedskapen bör därför i så hög utsträckning som möjligt integreras i den ordinarie styr- och ledningsmodellen.

Förändringstryck

- Utveckla samhällsviktiga verksamheters arbete med kontinuitetshantering.
- Övning och kompetensutveckling inom kris och beredskap.
- Öka civilförsvarskompetens och arbeta för att stötta samhällets krisberedskap.

Direkt budgetpåverkande planeringsförutsättningar

Skattenivå

Budgeten bygger på en kommunalskatt på 19,50 procent. Detta är samma skattesats som 2024. Budget för skatte- och utjämningsintäkter bygger på Sveriges Kommuner och Regioners prognos per augusti 2024.

Pensionsavsättning och finansiell kostnad pension

Budget för pensionsavsättning och finansiell kostnad bygger på KPA Pensions prognos per augusti 2024.

Interna planeringsförutsättningar

Gatukostnadsersättningar, exploateringsbidrag och markförsäljningar

Budgeteringen utgår från prognoser för när olika investeringsprojekt kommer att slutredovisas.

Ränteutveckling

Räntekostnaden påverkas både av antagande kring ränteutveckling och uppskattad låneskuld.

Internränta

Internräntan sänks från 2,5 procent till 2,25 procent, beroende på något lägre ränteförväntningar och är i linje med kommunens genomsnittliga låneränta.

Kommunens resursfördelningsmodell

Volymbaserade anslag fastställs för verksamhetsområden av välfärdskaraktär som har en koppling mellan demografi och volymer (förskola, grundskola, individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, arbete och integration samt fritidsgårdarna).

Mål för 2025

Mål: Tyresö är tryggt och levererar bra välfärdstjänster nu och i framtiden.

Alla Tyresöbor ska känna sig trygga i kommunen och i sitt bostadsområde. Det främjande arbetet måste fortsatt prioriteras. Tyresöborna ska vara nöjda med de tjänster och den service som kommunen och bolagen tillhandahåller och medborgarnas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i livets alla skeden ska tillgodoses.

Politiskt uppdrag: Tyresö ska vara tryggt

Tyresö är en trygg kommun. Så ska det fortsätta att vara. Trygghet består av många olika delar och kräver ett samlat grepp av hela kommunkoncernen. Tidiga och tydliga insatser som ger resultat är avgörande, inte minst i arbetet med att förebygga och förhindra att barn och unga hamnar i kriminalitet. Samtidigt som dagens samhällsutmaningar också kräver andra insatser. Brottsligheten måste bekämpas med hela samhällets samlade förmåga och motståndskraften mot organiserad kriminalitet måste förstärkas.

- Fortsätta arbetet med Ett tryggare Granängsringen.
- Arbeta för en ökad polisnärvaro.
- Prioritera samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsgårdar.
- Satsning på ökad trygghet och studiero i skolan.
- Fortsatt starkt fokus på det förebyggande arbetet och tidiga insatser som ger resultat.
- Ökad trygghet för kommunens äldre och omsorgstagare.

Indikatorer:

- Samlad bedömning av SCB:s medborgarundersökning (exklusive trygghet) och egna servicemätningar.
- Trygghet i Tyresö kommun (Brottsförebyggande kartläggning med kvalitativa och kvantitativa indikatorer, samt omvärldsfaktorer).
- Nämnders/förvaltnings/kontors/stabers/bolagets måluppfyllelse.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 1, 3, 4, 5, 10, 11 och 16 i Agenda 2030.

Mål: Tyresö ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle.

Tyresö ska vara en levande kommun som värnar om natur och skärgård. En bygd att trivas, växa upp och bli gammal i. Kommunens gröna och blå värden ska bibehållas och utvecklas med ett effektivt klimat- och miljöarbete. Det ska finnas förutsättningar för ett dynamiskt näringsliv och kommunen ska ta tillvara näringslivets engagemang i den lokala samhällsutvecklingen för ett hållbart Tyresö.

Politiskt uppdrag: Hållbart samhällsbyggande och ett klimat- och miljöarbete som gör skillnad på riktigt

Hur och var vi bygger ska anpassas utifrån Tyresös förutsättningar. Samhällsbyggnad och hållbarhet är två frågor som måste gå hand i hand.

- Klimatkrav i upphandling ska införas.
- Helhetsgrepp kring Brevikshalvön.
- Kommunen ska bygga och driva äldreboende i Tyresö Strand och vid Björkbacken.
- Uppnå ett nettonollutsläpp från kommunorganisationen.

Politiskt uppdrag: Ett växande näringsliv med fler i egen försörjning

Kommunen ska matcha Tyresöbor som idag saknar egenförsörjning med arbetsgivare. Matchningen ska ske snabbt, hållbart och kostnadseffektivt. Tydligare krav ska ställas på egen medverkan och att individer gör vad de kan för att själva bryta sitt utanförskap. Stöd ska ges tidigt till de som behöver. Stödet ska alltid inriktas på målet att bli självförsörjande. Fokus på självförsörjning och riktiga jobb bidrar till minskat utanförskap samt stärker näringslivets och kommunens kompetensförsörjning. Kravet på motprestation motsvarande individens arbetsförmåga ska uppfyllas för att kunna uppbära ekonomiskt bistånd.

- "En väg in" ska införas för att förenkla processer och stötta företagare. Relevant information och kontakter ska samlas lättillgängligt på ett och samma ställe.
- Att möta näringslivets behov av kompetens samt en effektiv matchning mot arbete leder till minskat ekonomiskt bistånd.
- Alla som söker kommunala sommarjobb ska få det.⁸ Kommunen ska ha en samordnande roll för att de företag som vill ska få matchning till sina behov av extra arbetskraft under sommaren.

Indikatorer:

- Uppnå ett nettonollutsläpp av territoriella växthusgaser från Tyresö 2030.
- Kommunkoncernens fordon och transporter är fossilfria 2025.
- Förbättra vattenkvalitet i sjöar, hav och vattendrag.
- Återställa våtmarker och bevara skyddsvärd natur.
- Företagsklimat, NKL.
- Självförsörjningsgraden.
- Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/koncerns måluppfyllelse.
- Hållbarhetsredovisning i förhållande till målen inom Agenda 2030.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 och 16 i Agenda 2030.

⁸ I enlighet med kommunens riktlinjer.

Mål: Ordning och reda i ekonomin.

Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning är kostnadseffektiva och balanserade.

Indikatorer:

- Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor är i enlighet med tilldelade resurser.

Finansiellt mål: Kommunens ekonomi är hållbar över tid

Tyresö kommuns finansiella mål syftar till att säkerställa en hållbar och långsiktig finansiell utveckling. Målen är formulerade utefter den finansiella ställning som Tyresö kommun behöver för att kunna möta den demografiska utvecklingen med kommunal service.

Indikatorer:

- Resultatmål: Under en mandatperiod ska det genomsnittliga resultatet efter balanskravsjusteringar vara 2,5 procent av skatter och generella statsbidrag.
- Soliditetsmål: Kommunens soliditet ska uppgå till minst 20 procent.
- Finansieringsmål: Kortsiktigt ska inte låneskulden i förhållande till skatter och generella statsbidrag överskrida 50 procent.
- Investeringsmål: Kommunens avskrivningar i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska högst uppgå till 7 procent.

Politiskt uppdrag: Kommunen ska ha en långsiktigt hållbar ekonomi och förmågan att anpassa verksamheten utifrån förändrade förutsättningar

En förutsättning för att Tyresö kommun ska kunna bedriva verksamhet med hög kvalitet och kunna ge stöd och service till Tyresöborna är en långsiktigt hållbar ekonomi. I praktiken innebär det att vi behöver hushålla med de resurser vi har. Ett led i att hushålla med resurserna är att investeringsprocessen är effektiv. Kommunen ska vara trygg i hur investeringsmedlen används och till vad. Välfärdsbrottslighet är ett dränage av skattemedel. Det innebär inte bara att kriminella skor sig på skattekollektivets bekostnad, det innebär också att vi har mindre resurser till den gemensamma verksamheten. Därför behöver arbetet mot välfärdsbrottslighet prioriteras och en nollvision införas.

- Kommunens investeringsprocess ska vara effektiv.
- Nollvision mot välfärdsbrottslighet ska införas.

Mål: Tyresö kommunkoncern driver en verksamhet med god kvalitet.

God kvalitet är ett grundkrav. Det uppnås genom goda och likvärdiga förutsättningar för både externa utförare och våra kommunala verksamheter. Hög kvalitet i verksamheterna nås genom att alla är delaktiga; på arbetsplatsen, i föreningslivet, näringslivet och i den demokratiska processen. Det är nödvändigt att arbeta målstyrt med ständiga förbättringar samtidigt som det krävs målsökande och innovativt arbete. Båda arbetsätten krävs för att möta Tyresöbornas behov.

Politiskt uppdrag: För att klara av framtidens utmaningar behöver vi öka tempot i att bygga kultur och förmåga att använda och utveckla olika digitala lösningar

Invånarnas ständigt ökande användning av digitala tjänster ökar förväntan på att kommuner erbjuder enkla, snabba och individanpassade lösningar. Inom många kommunala verksamhetsområden kan teknikutvecklingen skapa möjligheter till effektiviseringar och möjliggöra en förbättrad service för invånare.

- Testa och införa digitala lösningar som bidrar till ökad trygghet hos våra äldre Tyresöbor och medarbetare som möter dem.
- Med hjälp av välfärdsteknik skapa en bättre omsorg för fler.

Indikatorer:

- Delaktighetsindex i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK).
- Tyresö kommuns resultat i KKiK.
- Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/bolagets/koncerns måluppfyllelse.

Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 5, 10 och 16 i Agenda 2030.

Mål: Tyresö kommunkoncern är en attraktiv arbetsgivare med motiverade och delaktiga medarbetare.

Tyresö kommunkoncern har ett tillitsfullt och utvecklande ledarskap och medarbetare som via utvecklande medarbetarskap tillsammans med sin chef tar ansvar för de resultat som uppnås, för arbetsmiljön och för arbetsplatsen i sin helhet.

Indikatorer:

- Kommunkoncernens sjukfrånvaro (rullande 12).
 - Frisktalen.
 - Resultat i medarbetarundersökningen.
 - Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/koncerns måluppfyllelse.
- Genom att jobba mot det här målet bidrar vi särskilt till mål 3, 5, 8, 10 och 16 i Agenda 2030.

Hur resurserna prioriteras

För att möta förändringstryck, driva kommun-koncernen med en god ekonomisk hushållning samt få genomslag för våra politiska ambitioner i de politiska uppdragen och plattformen har vi/ska vi:

Ett målresultat som förändras till 2,5 procent

Målresultat (definierat som resultat exklusive jämförelsestörande poster) innebär att kommunens resultat i relation till skatte- och utjämningsintäkter över en mandatperiod ska säkra att kommunens ekonomi är hållbar över tid. Målresultatet i relation till skatte- och utjämningsintäkter förändras för mandatperioden från 2,0 procent till 2,5 procent. Målresultatet återgår därmed till en mer långsiktig nivå på 2,5 procent efter att tillfälligt ha sänkts 2023 och 2024 för att undvika en alltför snabb omställning och ge utrymme för en kontrollerad anpassning av verksamheten utifrån effekten av nytt pensionssystem samt hög ränta och inflation.

Förstärka barn- och utbildningsnämndens budget med 20 mnkr 2025

Fortsatt lågt barnafödande samt färre antal inflyttade påverkar de flesta verksamhetsområden, men särskilt påverkat är barn- och utbildningsnämnden där demografieffekten slår hårt. Behovet av omställning finns inom alla nämnder men för att säkra en trygg och förutsägbar omställning med barnens bästa i fokus förstärks budgeten för barn- och utbildningsnämnden, vilket gör att omställningen kan ske med bibehållen kvalitet och leverans till våra yngsta Tyresöbor, inom ekonomins ramar.

Ta ansvar för kommande kostnader redan idag, förstärka investeringsrelaterad drift

För att ta ansvar för fattade beslut och hur de påverkar kostnadsutvecklingen avseende investeringsrelaterad drift har vi inför kommunplanens upprättande tagit kontroll över investeringsprocessen och identifierat vilka kostnader som kommer att uppstå. Vi skapar en förutsägbarhet och träffsäkerhet i vilka kostnader som kommer att uppstå och tar ansvar för dem.

Prioritera verksamheterna och säkra 95 mnkr i pris och indexuppräknig enligt Sveriges Kommuner och Regioners uppskattning av kommande löne- och inflationsutveckling

En omvärld i snabb förändring leder till stort behov av förnyelse. Kommunens förmåga att anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar med bibehållen leveransförmåga, kvalitet och god arbetsmiljö och sluta göra det som inte skapar värde kommer vara avgörande när 75 procent av resurserna ska leverera 125 procent välfärd. Skattemedlen ska arbeta i verksamheten och så nära Tyresöborna som möjligt, därför gör vi inga "osthyvel-effektiviseringar" utan säkrar en trygg och långsiktig omställning.

Prioritera medel för att driva utveckling och möta förändringstryck som vi idag inte känner till

För att stärka en tillitsbaserad ekonomistyrning utan stora svängningar men med snabbfotad följsamhet med omvärldsfaktorer som är osäkra till exempel demografin och kostnadsläget, finns en central buffert att möta en förändrad omvärld. Medelsreserven ligger kvar på samma nivå som 2024, det vill säga 24 mnkr, samt kostnader för att täcka förstudier samt detaljplanarbete för verksamhetsfastigheter och anläggningar ligger på 8,0 mnkr. Reserverna avser medel till kommunstyrelsens förfogande.

Kommunens nämnder och verksamhetsområden

I detta avsnitt redogörs för den faktiska budgetutvecklingen per nämnd och verksamhetsområde 2025 till 2028.

Barn- och utbildningsnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Förskola	372,2	359,7	366,5	376,6	393,0
Grundskola	888,7	904,4	918,3	939,7	965,2
Faktisk budgetutveckling	1 260,8	1 264,1	1 284,8	1 316,3	1 358,2

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Gymnasieskola	277,1	286,8	297,8	305,5	312,1
Vuxenutbildning	31,0	31,2	32,3	33,8	35,3
Faktisk budgetutveckling	308,1	318,0	330,2	339,3	347,4

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Individ- och familjeomsorg	308,9	310,1	320,2	332,9	346,1
Faktisk budgetutveckling	308,9	310,1	320,2	332,9	346,1

Äldre- och omsorgsnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	320,0	329,3	338,8	348,7	358,8
Äldreomsorg	448,8	477,0	508,4	538,7	573,4
Faktisk budgetutveckling	768,8	806,3	847,2	887,4	932,2

Kultur- och fritidsnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Bibliotek, kultur och fritid (inkl fritidsgårdar)	131,9	135,2	146,9	151,4	155,8
Faktisk budgetutveckling	131,9	135,2	146,9	151,4	155,8

Byggnadsnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Bygglovsverksamhet	9,8	10,1	10,4	10,7	11,0
Faktisk budgetutveckling	9,8	10,1	10,4	10,7	11,0

Samhällsbyggnads- och hållbarhetsnämnden

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Samhällsbyggnad	197,7	252,5	276,3	288,9	299,6
Faktisk budgetutveckling	197,7	252,5	276,3	288,9	299,6

Kommunstyrelsen

Mkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Gemensam verksamhet	262,2	271,8	279,7	287,8	296,2
Politisk verksamhet	33,5	34,4	35,4	36,5	37,5
Faktisk budgetutveckling	295,6	206,3	315,1	324,3	333,7

Tekniska justeringar: Varje år görs tekniska justeringar som en budgetförutsättning för att budgeten ska spegla de för tillfället kända omständigheter som påverkar kostnadsutvecklingen i verksamheterna så som förändringar i internränta och personalkostnadspålägg (PO). I år och kommande år kommer verksamheternas kostnader för internränta och PO att minska. Läs mer om tekniska justeringar i Bilaga 10.

Investeringar

I enlighet med kommunens investeringspolicy, reviderad genom beslut i kommunfullmäktige 2021-06-15, fastställs investeringsprogrammet genom beslut i kommunfullmäktige i juni respektive november årligen. Under 2024 fastställs programmet enbart en gång, i oktober, med anledning av senarelagt beslut om kommunplan 2025.

Det totala investeringsprogrammet innebär ett investeringsåtagande om 4 436 mnkr för kommunen och 4 749 mnkr för kommunkoncernen (inklusive Tyresö bostäder AB).

Tyresö kommuns investeringar består av exploateringar, infrastruktur, lokaler och anläggningar samt samlingsanslag. Inom exploateringar finns bland annat utbyggnaden av VA och gator i Östra Tyresö och utbyggnaden vid Norra Tyresö centrum. Inom infrastruktur återfinns bland annat ombyggnaden av trafikplats Bäverbäcken och ombyggnationen av Bollmoravägen. Investeringar inom lokaler och anläggningar avser bland annat återinvestering och nyinvestering i kommunens verksamhetslokaler, såsom skolor, förskolor, idrottsanläggningar samt vård- och omsorgsboenden.

Av den totala budgeten avser 502 mnkr samlingsanslag, som i hög grad avser återinvestering i befintliga anläggningar för att upprätthålla dagens funktioner. Avskrivningar och framtida driftskostnader för dessa kräver ingen, eller marginell ökning, av verksamheternas driftsbudget.

100 mnkr av den totala budgeten avser en ram som ger möjligheten för kommunstyrelsen att fatta beslut

mellan programbesluten i kommunfullmäktige. Denna budgetpost kommer aldrig ge något reellt utfall utan syftar till att ge handlingsutrymme för en smidig administrativ hantering. Beslut inom denna ram redovisas inom aktuellt projekt i samband med nästkommande beslutstillfälle för investeringsprogrammet. För perioden november 2023 – oktober 2024 höjdes ramen för beslut mellan programtillfällen till 300 mnkr. Inom detta anslag har beslut om ökade medel fattats som uppgår till 204,3 mnkr.

I investeringsprogrammets totalsumma ingår även mark inköpt för exploatering, till ett värde om 36,2 mnkr, där avsikten är att på sikt sälja marken.

I programmet finns utrymme för inköp till markreserv om 100 mnkr. I denna plan finns inget specifikt objekt planerat. Däremot finns det några platser där kommunen vill kunna genomföra ett köp om marken skulle bli tillgänglig för köp. Budgeten syftar till att ha handlingsberedskap att kunna genomföra köp om möjligheten uppstår.

I programmet avser 927 mnkr exploateringsprojekt som till stor del kommer att finansieras av exploateringsbidrag, anslutningsavgifter VA, gatukostnadsersättningar och markförsäljningar. Markförsäljningar redovisas inte inom ramen för programmet.

I bilaga 3 presenteras investeringsprogrammet – anslagsnivåer för olika ändamål, projekt som utgår från programmet samt nya och utökade projekt inom programmet.

Bilaga 1:

Uppföljning av mål

Kommunens verksamhet och ekonomi följs upp kontinuerligt. Det är viktigt för att se att den förda politiken får genomslagskraft och att resurser används effektivt. Uppföljningen ligger även till grund för planeringen framåt, liksom för beslut om åtgärder och eventuella omprioriteringar när något inte leder dit det ska.

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange övergripande mål, inriktning och omfattning i kommunplanen. Kommunstyrelsen verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnder och bolag. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras.

Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårsrapporterna upprättas var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla utfall och ekonomiska prognoser för drifts- och investeringsbudget samt redovisa måluppfyllelse och följa upp risker. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla utfall, ekonomiska prognoser, bedömning av måluppfyllelse och uppföljning av risker. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser och status på uppdrag.

Förutom att bidra till de övergripande kommunala målen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs genom lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelsehantering. Nämndernas delårsrapporter och verksamhetsberättelser beslutas i nämnden och rapporteras därefter till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnderna ska även, förutom att leverera delårsboksutslut och årsberättelse också göra en månadsuppföljning de månader som anges i årshjulet. Om någon nämnd bedömer att målen inte kommer att uppfyllas ska de rapportera risker, avvikelser och åtgärder till kommunstyrelsen, så snart det är möjligt.

Bolagsstyrelsen är ansvarig för sin verksamhet. Bolagen ska lämna delårsrapport per 30 april och

31 augusti med uppföljning av mål, investeringar och risker. Årsredovisning lämnas efter årets slut.

Bolagen ska i samband med årsredovisning lämna en redogörelse för hur det kommunala ändamålet uppfyllts. Även bolaget rapporterar månatligen enligt samma struktur som nämnderna ovan.

Nämnderna ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finanser. För att läsa mer om processen för att styra, planera och följa upp verksamheten se [Tyresö kommuns plan för styrning, planering och uppföljning](https://www.tyreso.se/tyreso-kommuns-plan-for-styrning-planering-och-uppfoljning) ([tyreso.se](https://www.tyreso.se)).

Mål: Tyresö är tryggt och levererar bra välfärdstjänster nu och i framtiden.

En samlad bedömning görs vid årsredovisningen utifrån indikatorerna nedan, vid delåret följs endast indikator tre.

Indikatorer	2025
1. Samlad bedömning av SCB:s medborgarundersökning (exklusive trygghet) och egna servicemätningar	Positiv trend i utvecklingen relaterat de egna resultaten och/eller i jämförelse med andra kommuner.
2. Trygghet i Tyresö kommun (Brottsförebyggande kartläggning med kvalitativa och kvantitativa indikatorer, samt omvärldsfaktorer) <ul style="list-style-type: none">● Ungdomars trygghet, Stockholmsenkät och elevenkät● Geografisk trygghet, kommunens och polisens trygghetsmätning● Gemensam lägesbild (kvalitativt)● Medborgarundersökningen om trygghet● Öppna jämförelses trygghetsfrågor	Positiv trend i utvecklingen relaterat de egna resultaten och/eller i jämförelse med andra kommuner.
3. Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/bolagets måluppfyllelse	En samlad bedömning görs, riktmärket är: Grön: Fyra eller fler noder är gröna, inga röda. Gult: Alla kombinationer som inte är röda eller gröna. Röd: Tre eller fler av noderna är röda. Vilka som ingår i redovisningen redogörs för längre fram under rubriken "Uppföljning verksamhet".

Variationer i resultaten ska synliggöras och förklaras samt om möjligt redovisas på ålder och kön.

Bilaga 1: Uppföljning av mål

Mål: Tyresö ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle

En samlad bedömning för målområdet görs vid årsredovisningen utifrån indikatorerna nedan, vid delår följs endast indikator sju:

Indikatorer	2025
1. Uppnå ett nettonollutsläpp av territoriella växthusgaser från Tyresö 2030	I enlighet med ambition.
2. Kommunkoncernens fordon och transporter är fossilfria 2025	I enlighet med ambition.
3. Förbättra vattenkvalitet i sjöar, hav och vattendrag	I enlighet med ambition.
4. Återställa våtmarker och bevara skyddsvärd natur	I enlighet med ambition.
5. Företagsklimat, NKI	Positiv trend i utvecklingen relaterat de egna resultaten och/ eller i jämförelse med andra kommuner.
6. Självförsörjningsgraden	Positiv trend i utvecklingen relaterat de egna resultaten och/ eller i jämförelse med andra kommuner.
7. Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/koncerns målpuppfyllelse.	En samlad bedömning görs, riktmärket är: Grön: Fyra eller fler noder är gröna, inga röda. Gult: Alla kombinationer som inte är röda eller gröna. Röd: Tre eller fler av noderna är röda. Vilka som ingår i redovisningen redogörs för längre fram under rubriken "Uppföljning verksamhet".
8. Hållbarhetsredovisning i förhållande till målen inom Agenda 2030	I enlighet med ambition.

Variationer i resultaten ska synliggöras och förklaras samt om möjligt redovisas på ålder och kön.

Mål: Ordning och reda i ekonomin

Indikator: Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor är i enlighet med tilldelade resurser. Om avvikelsen är större än 2 procent bedöms avvikelsen som röd.

Finansiellt mål: Kommunens ekonomi är hållbar över tid

● **Resultatmål:** Under en mandatperiod ska det genomsnittliga resultatet efter balanskravsjusteringar vara 2,5 procent av skatter och generella statsbidrag.

Kommunen ska uppnå ett ekonomiskt resultat som främjar en långsiktigt stabil balansräkning samt hög självfinansieringsgrad av investeringar.

● **Soliditetsmål:** Kommunens soliditet ska uppgå till minst 20 procent. Kommunen ska upprätthålla en solid ekonomisk ställning över tid. Soliditetsmålet definieras som eget kapital inklusive pensionsförpliktelser i förhållande till balansomslutning.

● **Finansieringsmål:** Kortsiktigt ska inte låneskulden i förhållande till skatter och generella statsbidrag överskrida 50 procent. Kommunens finansieringsrisk, det vill säga låneskulden i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag, ska ligga på en nivå som gör att skuldsättningen är långsiktigt hållbar.

● **Investeringsmål:** Kommunens avskrivningar i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska max uppgå till 7 procent. Kommunens avskrivningskostnader ska hållas på en nivå som bibehåller kvalitets- och leveransförmåga i den övriga kommunala verksamheten.

Mål: Tyresö kommunkoncern driver en verksamhet med god kvalitet

En samlad bedömning för målområdet görs vid årsredovisningen utifrån indikatorerna nedan, vid delåret följs endast indikator tre.

Indikatorer	2025
1. Delaktighetsindex i KKiK ⁹	Positiv trend i utvecklingen relaterat de egna resultaten och/ eller i jämförelse med andra kommuner.
2. Tyresö kommuns resultat i KKiK	Positiv trend utifrån SKR:s bedömningskriterier.
3. Nämnders/förvaltningars/kontors/stabers/bolagets målpuppfyllelse	En samlad bedömning görs, riktmärket är: Grön: Fyra eller fler noder är gröna, inga röda. Gult: Alla kombinationer som inte är röda eller gröna. Röd: Tre eller fler av noderna är röda. Vilka som ingår i redovisningen redogörs för på nästa sida under rubriken "Uppföljning verksamhet".

Variationer i resultaten ska synliggöras och förklaras samt om möjligt redovisas på ålder och kön.

⁹ Kommunens Kvalitet i Korthet, KKiK – SKRs sammanställning av nyckeltal som har ambitionen att i ett övergripande perspektiv beskriva kommunens kvalitet och möjliggör jämförelse med andra kommuner.

Bilaga 1: Uppföljning av mål

Mål: Tyresö kommunkoncern är en attraktiv arbetsgivare med motiverade och delaktiga medarbetare

En samlad bedömning för målområdet görs vid årsredovisningen utifrån indikatorerna nedan, vid delåret följs indikator ett och fyra.

Indikatorer	2025
1. Kommunkoncernens sjukfrånvaro (rullande 12).	Minska jämfört med 2024.
2. Frisktalén.	Förbättras jämfört med vårt eget resultat 2024.
3. Resultat i medarbetarundersökningen. Svarefrekvensen Hållbart medarbetar-engagemang (HME) Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA)	Förbättras relaterat till 2024 Hög (80 procent) i hela organisationen HME ska öka och vara bland de 25 procent bästa jämfört andra OSA ska bibehållas eller öka från senaste mätning
4. Nämnders/förvaltningskontors/stabers/koncerns målpåfyllelse.	En samlad bedömning görs, riktmärket är: Grön: Fyra eller fler noder är gröna, inga röda. Gult: Alla kombinationer som inte är röda eller gröna. Röd: Tre eller fler av noderna är röda. Vilka som ingår i redovisningen redogörs för under rubriken "uppföljning verksamhet" till höger.

Variationer i resultaten ska synliggöras och förklaras samt om möjligt redovisas på ålder och kön.

Uppföljning verksamhet:

Följande gör enskilda rapporteringar vilket utgör underlag för bedömning av målpåfyllelse månadsvis:

1. Barn- och utbildningsförvaltningen: Förskola (vo 1), grundskola (vo 2)
2. Barn- och utbildningsförvaltningen: Gymnasieskola (vo 6), vuxenutbildning (vo 7)
3. Äldre- och omsorgsförvaltningen: omsorg om personer med funktionsnedsättning (vo 4), äldreomsorg (vo 5)
4. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen: individ- och familjeomsorg (vo 3)
5. Kultur- och fritidsförvaltningen: bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar (vo 9)
6. Samhällsbyggnadskontoret: (vo 10) inklusive bygglovsverksamheten (vo 15)
7. Gemensam verksamhet: (vo 17) inklusive politisk verksamhet (vo 19)
8. Tyresö Bostäder (ingår inte i vissa indikatorer inom ekonomimålet)

Investeringsprogram

Investeringsprogram, belopp i miljoner kronor beslut i KF 2024-10-24

Investeringar	Total budget enligt KF beslut nov 2023	Nya och ändrade beslut KF okt 2024	Total budget enligt KF beslut okt 2024	Ack utfall t o m 2023-12-31	Prognos 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028-2036
Exploateringsprojekt									
Östra Tyresö*	189,7	2,7	192,4	88,2	-8,5	51,2	90,0	-24,3	-4,2
Norra Tyresö Centrum	335,7	13,3	349,0	82,2	84,4	97,1	70,7	47,6	-33,2
Wättinge	246,0	0,0	246,0	30,2	18,6	45,7	43,5	0,0	108,1
Trollbäcken centrumstråk	12,0	0,0	12,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	9,0
Övriga exploateringar	141,6	-14,5	127,2	35,2	-9,2	25,9	25,4	0,0	48,8
Infrastrukturprojekt									
Infrastrukturprojekt	253,5	110,8	364,3	119,9	71,9	24,6	35,0	33,0	82,4
Lokaler och anläggningar									
Alla verksamheter	1 766,7	636,1	2 402,8	434,7	345,2	599,3	490,4	465,2	117,0
Samlingsanslag									
Kommunstyrelsen, taxefinansierat	105,0	35,0	140,0	18,9	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
Kommunstyrelsen, skattefinansierat	262,5	87,5	350,0	30,9	87,5	87,5	87,5	87,5	87,5
Kultur- och fritidsnämnden	9,0	3,0	12,0	0,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Barn- och utbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anslag till KS förfogande									
KS, beslut mellan programbeslut	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Kompletteringar efter projektavslut	3,0	1,0	4,0	2,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Inköp av mark									
Inköpt mark för planerad exploatering	27,1	9,2	36,3	36,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Markreserv	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Summa skattefinansierat	3 351,7	782,2	4 133,9	838,8	571,0	884,6	785,3	611,1	619,3
Summa taxefinansierat	200,0	101,9	301,9	41,0	58,0	85,6	96,2	40,0	35,0
Totalt investeringsprogram	3 551,7	884,1	4 435,9	879,8	629,0	970,2	881,5	651,1	654,3
TYBO totalt	366,5	-53,5	313,0	0,0	33,0	35,0	35,0	30,0	180,0
Totalt koncernen	3 918,2	830,6	4 748,9	879,8	662,0	1 005,2	916,5	681,1	834,3

*Utgifter och inkomster avseende framtida etapper i utveckling av Östra Tyresö baseras på tidiga schablonbedömningar och kommer att uppdateras i kommande investeringsprogram

Bilaga 2: Investeringsprogram

Ärenden som utgår ur investeringsprogrammet

Område	Investeringar	Utgår med anledning av	Budget KF 2023	Prognos utfall	Avvikelse
Infrastruktur					
Gång- och cykelvägar	Strömfallsvägen	Slutredovisad 2024	3,2	3,0	0,2
Anläggningar och lokaler					
KS anläggningar och lokaler	Övervakningskameror	Slutredovisat löpande 2021-2024	3,3	3,9	-0,6
KFN	Gång- och ridstigar Fårdala gård	Genomfört inom samlingsanslag	0,3	0,0	0,3
KFN	Renovering konstgräs Fornudden (11-mannaplan)	Slutredovisad 2023	3,0	2,1	0,9
GVN	Gymnasiets kök	Slutredovisas 2024	51,6	57,0	-5,4
Summa skattefinansierat			61,4	65,9	-4,6
Summa taxefinansierat			0,0	0,0	0,0
Totalt program			61,4	65,9	-4,6

Bilaga 2: Investeringsprogram

Beslut om nya och justerade investeringar

Område	Investeringar	Justering netto	Kommentar
Exploateringsprojekt			
Östra Tyresö	Gatukostnadsersättning Fasanvägen	Ökat	Justerad efter beslutad gatukostnadsutredning samt justerade VA-anslutningsintäkter
Östra Tyresö	Trafikbidrag Tegelbruket	Minskat	Beviljat trafikbidrag
Entrétorget	Entrétorget vid ishallen	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-06-04
Bollmorabacken	VA-anslutningsinkomster	Minskat	Nya prognoser för anslutningsinkomster och exploateringsbidrag
Södergården	VA-anslutningsinkomster	Minskat	Nya prognoser för anslutningsinkomster och exploateringsbidrag
Infrastrukturprojekt			
Bollmoravägen	Ettap 1	Ökat	Budgetutökning godkänns i eget ärende
Parker/Dagvattenanläggning	Wättinge Södra Dagvattendammar	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-01-16
Parker/Dagvattenanläggning	Wättinge Södra Dagvattendammar	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-09-17
Parker/Dagvattenanläggning	Wättinge Södra Dagvattendammar	Minskat	Uppräkning statligt bidrag
Trafiksäkerhets- och cykelåtgärder	Trafiksäkerhets- och cykelåtgärder	Ny	Enligt beslut i KS 2024-01-16
Lokaler och anläggningar			
KS anläggningar och lokaler	Kretsloppscentralen Petterboda	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-09-17
KS anläggningar och lokaler	Avfallsanläggningar Fårdala/Krusboda/Öringe	Ny	Enligt beslut i KS 2024-06-04
KS anläggningar och lokaler	Rundmars Gård	Ny	Enligt beslut i KS 2024-09-17
BUN	Paviljongskola (evakuering Njupkärrs skola)	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-06-04
BUN	Bergfotens förskola	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-06-04
BUN	Njupkärrs nya skola	Ökat	Enligt beslut i KF 2024-06-19
KS anläggningar och lokaler	Njupkärrs nya skola skyddsrum	Ökat	Enligt beslut i KF 2024-06-19
KFN	Njupkärrs nya skola, idrottshall	Minskat	Enligt beslut i KF 2024-06-19
BUN	Renovering Kumla skola, hus M	Ökat	Enligt beslut i KS 2024-01-16
BUN	Systemhandling Strandskolan	Ny	Enligt beslut i KS 2024-03-05
KFN	Projektering boulebana, Trollbäckens IP	Ny	Enligt beslut i KS 2024-04-10
ÄON	Vård- och omsorgsboende	Ökat	Budgetutökning godkänns i eget ärende
Förnyade samlingsanslag			
KFN		Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
Inventarier förvaltningar		Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
IT och småinvesteringar, KS skattefinansierat	Mindre investeringar	Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
Fastigheter, KS skattefinansierat	Fastighet	Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
Tekniska verksamheter, KS skattefinansierat	Gata/Park	Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
Tekniska verksamheter, KS taxefinansierat	VA-anläggningar	Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
Anslag till KS förfogande	Mindre kompletteringar efter projektavslut	Oförändrad	Nytt beslut för år 2027
Inköp av mark			
Mark för exploatering	Objekt anskaffade tidigare år	Ökat	Omklassificering anläggningstillgång/omsättningstillgång
Tyresö Bostäder		Minskat	Justerad budget för reinvestering

Bilaga 3:

Prövning av barnets bästa vid framtagande av kommunplan och budget

Bakgrund

FN:s konvention om barnets rättigheter som ratificerades 1990 blev svensk lag, barnrättslagen, den 1 januari 2020. Lagen innebär att barnets bästa ska prövas innan olika beslut fattas, och att medborgarna har rätt att överklaga beslut med hänvisning till den nya lagen.

Detta dokument innehåller en barnkonsekvensanalys, det vill säga en analys av hur beslutet om kommunplan påverkar barn samt en beskrivning av hur barns behov och barns rättigheter har beaktats i arbetet med kommunplanen. Den har tagits fram i enlighet med SKR:s skrifter "Prövning av barnets bästa, Ett verktyg för styrning och ledning" [7585-619-3.pdf \(skr.se\)](#) samt [Barnets rättigheter i budgetprocessen \(skr.se\)](#) och Tyresö kommuns riktlinje "För barnets rättigheter i Tyresö kommun".

Barnets rättigheter

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet. Fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principerna som alltid ska beaktas vid frågor som rör barn. Det handlar om barnets rätt till icke-diskriminering (artikel 2), barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv,

överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barnets rätt att komma till tals (artikel 12).

Kommunplanen och barn

Kommunplanen är kommunens viktigaste styrdokument. Det är ett politiskt dokument som fastställs av kommunfullmäktige och ett uttryck för hur de folkvalda vill att kommunens verksamhet ska bedrivas.

I kommunplanen fastställs målen och riktningen för kommunens kommande arbete, samt hur arbetet ska finansieras – kommunens budget. Hur kommunen och dess bolag bedrivs påverkar barn på olika sätt. Kommunplanen innehåller åtgärder som är särskilt riktade mot barn, men i det stora hela är dokumentets inriktning att beskriva hur kommunen avser att arbeta och använda resurserna för att skapa mesta möjliga värde för de som bor, verkar och vistas i Tyresö kommun idag och i framtiden.

Kommunplanens mål strävar mot att nå kommunens vision och FN:s mål i Agenda 2030. Agenda 2030 målen finns integrerade i kommunplanens mål, och dessa är i samklang med barnkonventionens intentioner. På detta sätt beaktas primärt artikel 6: barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling, men genom det även övriga delar av barnkonventionen.

Bilaga 3: Prövning av barnets bästa

I arbetet med att ta fram kommunplanen har frågorna om barns behov varit en integrerad del av alla de avvägningar som gjorts och frågor som lyfts. Mer än hälften av kommunens verksamhet och budget är inriktad på verksamhet för barn. Genom att kommunen tillämpar en demografisk resursfördelningsmodell, där anslagen anpassas till antalet medborgare i de åldersklasser som är viktiga för den aktuella verksamheten, säkras en god tilldelning av resurser för de verksamheter som arbetar med barn. I det politiska arbetet är verksamhet för barn ett fokusområde, vilket innebär att verksamheten prioriteras i tilldelning av ytterligare resurser.

Kommunplanen är ett dokument på hög abstraktionsnivå. Artikel 12 i barnkonventionen uttrycker att barn har rätt att höras i alla frågor som rör barnet, samtidigt som barnets ålder och mognad ska beaktas när det hörs. Kommunens bedömning är också att det är svårare att höra barns åsikter i abstrakta frågor och att det blir enklare när frågan är konkret.

Kommunens verksamhet och barn

Barn möter kommunen på väldigt många olika sätt. Kommunen har ett stort antal verksamheter som är direkt riktade mot barn och deras behov. Förskola, grundskola och gymnasium är helt inriktade på barn. Kultur- och fritidsförvaltningen har fokus på barn och unga, även om verksamheten även riktar sig mot vuxna. Inom individ- och familjeomsorgen finns ett arbete för att stödja barn som befinner sig i utsatta situationer. En del av omsorgen om personer med funktionsnedsättning är inriktad särskilt mot barn. Även de verksamheter som inte direkt riktar sig mot barn har en indirekt påverkan på barn.

Kommunplanens mål

I kommunplanen finns målen för god ekonomisk hushållning. De styr mot att all verksamhet i kommunen har ansvar för att ta barn och deras bästa i beaktande vid frågor som rör barn, i enlighet med barnkonventionens artiklar. Kommunplanens mål är kommungemensamma och innebär att nämnder och förvaltningar samverkar för att nå dem.

Samtliga artiklar inom barnkonventionen kan tas i beaktande inom varje målområde, men i denna prövning anges några av de som är mest framträdande inom respektive mål.

Mål: Tyresö är tryggt och levererar bra välfärdstjänster nu och i framtiden.

Alla Tyresöbor ska känna sig trygga i kommunen och i sitt bostadsområde. Det främjande arbetet måste fortsatt prioriteras. Tyresöborna ska vara nöjda med de tjänster och den service som kommunen och bolagen tillhandahåller och medborgarnas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i livets alla skeden ska tillgodoses.

Barnkonventionen: Målet strävar främst mot barnets rätt till icke-diskriminering (artikel 2), barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6), barnets rätt att komma till tals (artikel 12), barn med funktionsnedsättnings rätt till fullvärdigt och anständigt liv (artikel 23), barns rätt till social trygghet (artikel 26), barnets rätt till skälig levnadsstandard (artikel 27), samt barns rätt till utbildning (28).

Mål: Tyresö ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle.

Tyresö ska vara en levande kommun som värnar om natur och skärgård. En bygd att trivas, växa upp och bli gammal i. Kommunens gröna och blå värden ska bibehållas och utvecklas med ett effektivt klimat- och miljöarbete. Det ska finnas förutsättningar för ett dynamiskt näringsliv och kommunen ska ta tillvara näringslivets engagemang i den lokala samhällsutvecklingen för ett hållbart Tyresö.

Barnkonventionen: Målen riktar sig främst mot barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6), barns rätt till social trygghet (artikel 26), barnets rätt till skälig levnadsstandard (artikel 27).

Mål: Ordning och reda i ekonomin

Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning är kostnadseffektiva och balanserade.

Mål: Tyresö kommunkoncern driver en verksamhet med god kvalitet

God kvalitet är ett grundkrav. Det uppnås genom goda och likvärdiga förutsättningar för både externa utförare och våra kommunala verksamheter. Hög kvalitet i verksamheterna nås genom att alla är delaktiga; på arbetsplatsen, i föreningslivet, näringslivet och i den demokratiska processen. Det är nödvändigt att arbeta målstyrt med ständiga förbättringar samtidigt som det

Bilaga 3: Prövning av barnets bästa

krävs målsökande och innovativt arbete. Båda arbets-sätten krävs för att möta Tyresöbornas behov.

Barnkonventionen: Målet strävar främst mot barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) och barnets rätt att komma till tals (artikel 12), samt skolans uppgift att utveckla barnet (artikel 29).

Mål: Tyresö kommunkoncern är en attraktiv arbetsgivare med motiverade och delaktiga medarbetare

Tyresö kommunkoncern har ett tillitsfullt och utvecklande ledarskap och medarbetare som via utvecklande medarbetarskap tillsammans med sin chef tar ansvar för de resultat som uppnås, för arbetsmiljön och för arbetsplatsen i sin helhet.

Barnkonventionen: Medarbetare som utvecklar verksamheten tillsammans med Tyresöborna skapar utrymme för barn att komma till tals (artikel 12) och bidrar även till barnets rätt till icke-diskriminering (artikel 2).

Budget

I skriften om [Barnets rättigheter i budgetprocessen](#) (skr.se) lyfts fyra prioriterade områden att ta i beaktande. Nedan redogörs för dem och hur Tyresö kommun arbetar med dem:

1. **Sättet att lägga budget inkluderar både de fyra grundläggande principerna i konventionen: artikel 2, 3.1, 6 och 12 och budgetprinciperna: effektivitet, verkkningsgrad, rättvisa, transparens och hållbarhet.**
2. **Arbeta med att kontinuerligt utvärdera hur olika förslag på åtgärder påverkar olika grupper av barn och säkra att beslutad budget leder till bästa möjliga resultat för störst antal barn. Särskild hänsyn ska tas till barn som lever i sårbara situationer.**
3. **Jobba för att budgetprocessen är transparent så att det blir synligt vilka prioriteringar som görs.**
4. **Resursförändringar innebär inte en försämring av den befintliga nivån när det gäller barnets rätt till ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. I en ekonomisk kris får nedskärningar övervägas endast om barn är den grupp som påverkas minst negativt. Särskilt gäller det barn i sårbara situationer.**

Kommunkoncernens verksamheter och ekonomi påverkas av saker som händer i omvärlden och som ligger utanför vår kontroll. Omvärldsanalysen lyfter fram regionala trender som kan ha stor påverkan på Tyresös förutsättningar att utvecklas till en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun. I omvärldsanalysen har varje trend också en sammanfattning med slutsatser som kallas förändringstryck. Förändringstrycken bygger på en analys av trendernas påverkan på Tyresös kommunorganisation och visar hur kommunen kan behöva ställa om verksamheten så att utvecklingen ska bli så bra som möjligt och på bästa sätt möta en föränderlig omvärld.

Kommunens styrprocess inklusive ekonomistyrning har gått ifrån att ha varit en mer traditionell styrning till att bli mer tillitsbaserad. Dels har ekonomiuppföljningen fokus på en systematisk uppföljning som grundar nettokostnadsutveckling, planerade och nya åtgärder och dess effekter 2024 och kommande år, dels att planering av kommunplan 2025 har utgått från trender och förändringstryck i kombination med den samlade nettokostnadsanalysen.

Kommunledningsgruppen har tagit fram såväl kommun-gemensamma som förvaltningsspecifika åtgärder vars effekter ger en gemensam bild över kommunens omställningsbehov. Åtgärderna bygger på att bibehålla eller förbättra leveransen på grunduppdraget, kvaliteten, medarbetarengagemanget och samtidigt bedriva verksamheten inom ekonomins ramar och bedöms inte ge några negativa konsekvenser för barnets bästa.

Den nödvändiga omställning av kommunens verksamheter som pågår får samtidigt ställas i relation till konsekvenserna av att kommunen skulle förbruka mer pengar än som står till förfogande. Det i sig kan få betydligt större och långsiktigt negativa konsekvenser för kommunens möjlighet att ge barnen bästa möjliga förutsättningar.

I denna process säkras barnets rättigheter genom att:

- Den ekonomiska ramen för förskola, grundskola och gymnasium utgör huvuddelen (47 procent) av kommunens budget. I och med den demografiska modellen säkras att resurserna fortlöpande anpassas till antalet barn och unga i verksamheten.
- De flesta av kommunens nämnder har ansvar för verksamhet riktad mot barn och lyfter behov inom verksamheter som riktar sig till barn.

Bilaga 3: Prövning av barnets bästa

- Förstärka arbetet med att stödja barn som befinner sig i utsatta situationer inom individ- och familjeomsorgen.
- Undvika en alltför snabb omställning och ge utrymme för en kontrollerad anpassning av verksamheten.
- Fokus på att förändringar som görs i verksamheten inte ska påverka barn i behov av särskilt stöd.
- Nödvändig omställning bygger på framtagna åtgärder med bibehållen kvalitet och leveransförmåga för att ta barn och deras bästa i beaktande.

Kommunplanens tillämpning och uppföljning ur ett barnperspektiv

Kommunplanen är ett ramdokument som anger riktningen för kommunens arbete. Utifrån kommunplanen tar nämnderna fram nämndplaner som vidare beskriver nämndernas arbete. Utifrån nämndplanerna utformar förvaltningen verksamheten. I hela denna process fattas ett stort antal beslut.

Många beslut har direkt påverkan på barn. Andra beslut har indirekt påverkan på barn eller ingen påverkan alls. Tyresö kommuns riktlinje "För barnets rättigheter i Tyresö kommun" skapar förutsättningar för ett systematiskt arbete med att stärka barns rättigheter och säkerställer att rättigheterna kommer Tyresös barn och unga tillgodo. I riktlinjen framgår att:

- Chefer ska ansvara för att i sin verksamhetsplanering (verksamhetsplan och budget) synliggöra barnrättsperspektivet och tillämpa rättigheterna i verksamheten.
- Beslut och åtgärder som rör barn ska prövas, följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv. Vid beslut ska beaktas att barn i behov av särskilt stöd inte får påverkas.
- För alla formella beslut som fattas ska en prövning av barnets bästa genomföras. I prövningen ska det beskrivas hur beslutet påverkar barn och hur barnets bästa har beaktats. I fall där påverkan är direkt för barn ska barnen om möjligt få uttrycka sin uppfattning i frågan.

Det finns alltså en process som säkrar att barnets bästa kommer att prövas i de följdbeslut som fattas med utgångspunkt i kommunplanen.

För att utvärdera och följa upp hur kommunplanens intentioner och prioriteringar påverkat barn görs ett Barnboksutlåtande inom ramen för ordinarie årsredovisning.

Sammanfattning

Det är hela kommunens ansvar att bidra till att barn och unga som bor, verkar och vistas i kommunen idag och i framtiden får sina rättigheter tillgodosedda. Därför är barns rättigheter inte en fråga för en eller några nämnder, utan ett helhetsansvar. I de nämnder och verksamheter där medarbetarna möter barn i sin vardag får barnkonventionen ett ännu mer konkret uttryck och en mer direkt påverkan på verksamheten.

Riskhantering

All verksamhet innefattar ett visst mått av osäkerhet och risk. Riskhantering handlar om att identifiera, analysera och utarbeta strategier för att möta risker som kan hindra eller hota verksamheten från att nå sina mål. Riskhantering används som ett instrument i det kontinuerliga förbättringsarbetet, men behöver även göras när en verksamhet planerar en förändring. Till exempel vid införandet av ett nytt verksamhets-system används riskhantering för att bedöma om nyttan av förändringen överväger riskerna. Det finns även lagkrav som styr arbetet med riskhantering, som arbetsmiljölagen och dataskyddsförordningen (GDPR). Riskhantering är en integrerad del i Tyresö kommuns arbete med mål och uppföljning. Det övergripande syftet med kommunens riskhantering är att:

- säkerställa kommunens målpåfyllelse och framtida utveckling.
- säkerställa att krav i lagar, föreskrifter, riktlinjer och övriga regelverk och styrdokument efterlevs.
- förebygga skada på liv, hälsa, miljö och egendom.

Riskhanteringen sker i fyra steg:

Identifiera risker: Att identifiera risker är att försöka förutse hinder som gör att vi inte kan nå våra mål. En bra utgångspunkt för detta är en analys av styrkor och svagheter, hot och möjligheter samt tidigare utfall i förhållande till uppsatta mål.

Värdera risker: Att värdera risker är att försöka förutse hur sannolikt det är att en risk inträffar och vilken konsekvens det får om den inträffar. Bedömningen sker utifrån skalan 1–5, där högre värde innebär högre sannolikhet eller konsekvens. Det högsta sammantagna riskvärdet är 25.

Sannolikhet (S) 1-5

Konsekvens (K) 1-5

RISK = S * K det vill säga 1-25

Hantera risker: För de största riskerna (>15) ska det sedan tas fram åtgärder och handlingsplaner för att minimera riskerna (det kan givetvis göras för risker <15 också). I nämndplanerna tas de risker med högre riskvärde än 15 upp, riskvärdet kan skrivas i parantes efter risken. Nämnderna beslutar om riskhanteringsplan i respektive nämndplan med åtgärder för att minimera riskerna. Att genomföra aktiviteter enligt framtagen handlingsplan är ett ständigt pågående arbete för att hantera risker.

Följa upp risker: När risker följs upp så markeras rött, gult och grönt beroende på hur väl den handlingsplan som finns framtagen följs. Om handlingsplan inte finns framtagen ska det i kommentarsfältet anges datum då handlingsplanen är färdigställd.

Inför delårsuppföljning görs en uppföljning och revidering av risker (se punkt 1–3). Om en ny risk med riskvärde som överstiger 15 identifieras tas den också upp i uppföljningen. Om en risk som funnits med minskat till under 15 tas denna bort och en kommentar om vilken risk som tagits bort och varför görs. Nämnden följer upp risker tre gånger per år, i delårsrapporterna och i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen efter årets slut görs en samlad redovisning av åtgärder och kontrollinsatser.

I februari 2023 antogs en reviderad riktlinje för riskhantering. Revideringarna tog avstamp i de förbättringsförslag som revisionen inkommit med samt vad som framkommit i kommunens eget utvecklingsarbete. Den finns att läsa i sin helhet [här](#).

Bilaga 5:

Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Detta infördes enligt kommunallagen från den 1 januari 2015 och regleras i 5 kap 3 § i nya kommunallagen.

Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (till exempel måltidsverksamhet och lokalvård i skolan).

Programmet omfattar inte fristående förskolor och skolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Programmet gäller specifikt när verksamheter upphandlas, men innehåller även strategier för den egna verksamheten, om den agerar i konkurrens med privata utförare.

Mål och uppdrag

Fristående och oberoende granskningar av nämndernas verksamheter ska bidra till kvalitetsutveckling så att medborgarna är nöjda med, och har god nytta av, den verksamhet som kommunen ansvarar för. Kommunstyrelsens granskningar av verksamheter innebär inte någon inskränkning i nämndernas huvudansvar för uppföljning.

Kommunfullmäktige uppdrar varje nämnd att, med utgångspunkt i detta program, ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- De lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla.
- De mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd har fastställt.

Kommunfullmäktige uppdrar åt äldre- och omsorgsnämnden samt arbetsmarknads- och socialnämnden att:

- Årligen fastställa en övergripande plan för granskningar av verksamhet i både privat och kommunal regi.
- Genomföra granskningen av ett fristående granskningsorgan i kommunen i syfte att bidra till att kvaliteten i verksamheterna säkras och utvecklas.

Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnderna att:

- Utforma uppdrag till verksamheter i kommunal regi som säkerställer att verksamheten bedrivs enligt gällande författningar och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer. Här avses i första hand kommunala verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare.
- I nämndplan reglera på vilket sätt avtal för privata utförare och uppdrag för kommunal regi ska följas upp.

Riktlinjer

Uppföljning och kontroll av verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risker för ekonomiska oegentligheter.

Kontroll- och uppföljningsarbete av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare.

Information ska lämnas om samtliga utförare, för att underlätta medborgarnas val när enskilda kan välja mellan olika utförare av den kommunala nämndens tjänster. Informationen ska beskriva deras verksamhet och kvalitet och finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.

Bilaga 5: Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras.

Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat i avtal.

Rätt till insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in nödvändiga övriga uppgifter.

Kommungemensamma styrdokument

Här redovisas Tyresö kommuns övergripande styrdokument som är gemensamma för kommunens samtliga verksamheter. De dokument som har reviderats eller tillkommit sedan förra årets kommunplan är markerade med fetstil.

Policyer och strategier

- **Kompetensförsörjningsstrategi för Tyresö kommun 2023–2026 (KF 2023)**
- **Planeringsstrategi 2024–2026 för översiktsplan Tyresö 2035 (KF 2024)**
- Policy för fakturerings- och kravverksamhet (KS 2005)
- Finanspolicy (KF 2021)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
- Arbetsmiljöpolicy inklusive handlingsplaner (KF 2021)
- Personalpolicy (KF 2008)
- Likabehandlingspolicy (KF 2022)
- Pensionspolicy (KF 2015)
- Kommunikationspolicy (2015)
- Riskhanterings- och försäkringspolicy (KF 2011)
- Informationssäkerhetspolicy (KF 2021)
- Energipolicy (KF 2014)
- Gatukostnadspolicy (KF 2018)
- Integrationsstrategi (KF 2018)
- Integritetspolicy (KF 2018)
- Trafikstrategi för Tyresö kommun (KF 2019)
- Strategi för Tyresös parker och närrnatur (KF 2019)
- Investeringspolicy (KF 2021)
- Strategi för brottsförebyggande arbete mot kriminalitet bland unga (KF 2021)
- Strategi för en attraktiv och väl gestaltad livsmiljö (KS 2021)
- Handelsstrategi (KF 2021)
- Strategi för Östra Tyresö (KF 2018)
- Måltidspolicy (KF 2021)
- Pensionspolicy (KF 2022)
- Kommunägda kulturfastigheter (KS 2021)

Planer

- **Kommunstyrelsens nämndplan 2024 (KS 2023)**
- **Nämnd- och förvaltningsplan för arbetsmarknads- och socialnämnden 2024 (ASN 2023)**
- **Nämnd- och förvaltningsplan för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2024 (GVN 2023)**

- **Nämnd- och förvaltningsplan för barn- och utbildningsnämnden 2024 (BUN 2023)**
- **Nämnd- och förvaltningsplan för byggnadsnämnden 2024 (BN 2023)**
- **Nämnd- och förvaltningsplan för kultur- och fritidsnämnden 2024 (KFN 2023)**
- **Nämnd- och förvaltningsplan för äldre- och omsorgsnämnden 2024 (ÄON 2023)**
- Tyresö kommuns plan för styrning, planering och uppföljning (KF 2022)
- Biblioteksplan 2020–2024 (KF 2019)
- Översiktsplan för Tyresö kommun (KF 2022)
- Energiplan (KF 2016)
- Klimatplan (KF 2022)
- Klimat- och energistrategi (KF 2016)
- Energieffektiviseringsstrategi (KF 2016)
- Dagvattenhanteringsplan (KF 2011)
- **Vatten- och avloppsplan (KS 2023)**
- **Kommunplan 2024–2027 med budget för 2024 (KF2023)**
- Tyresö kommuns övergripande nödvattenplan (KS 2022)
- **Handlingsplan för trygghet och säkerhet i Tyresö kommun 2023–2026 (KF 2023)**
- Våldsförebyggande handlingsplan för Tyresö kommuns grundskolor, gymnasium och vuxenutbildning (KF 2022)
- Handlingsplan för näringslivsarbetet 2016–2018 (KS 2016)
- Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)
- Lokalförsörjningsplan 2020–2032 (KS 2020)
- Plan för turism och besöksnäringen i Tyresö kommun 2018–2020 (KS 2018)
- Kommunövergripande dokumenthanteringsplan för styrande och stödjande processer (KS 2018)
Övergripande pandemiplan för Tyresö kommun (Kdir2020)
- **Tillgänglighetsplan med aktiviteter för 2024 (KS 2023)**
- Avfallsplan 2030 (KF 2021)
- Handlingsplan för suicidprevention (KS 2021)
- Trafikplan parkering och mobilitet (KS 2021)
- Trafik och framkomlighetsplan (KF 2022)
- Trafiksäkerhetsplan (KS2021)
- Cykelplan (KS2021)

Bilaga 6: Kommungemensamma styrdokument

- **Likabehandlingsplan för Tyresö kommun 2022–2024 (KF 2022)**
- **Anläggning- och lokalförsörjningsplan 2024–026 (KF 2024)**
- **Funktionsprogram för Tyresös framtida skolor (KS 2022)**
- **Viltförvaltningsplan för det kommunala markinnehavet i Tyresö kommun (KS 2022)**

Reglementen och delegationer

- **Gemensamt reglemente för samtliga nämnder (KF 2023)**
- Reglemente för valnämnden (KF 2019)
- Revisionsreglemente (KF 2006)
- **Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2024)**
- **Reglemente för samhällsbyggnads- och hållbarhetsnämnden (KF 2024)**
- Reglemente för arbetsmarknads- och socialnämnden (KF 2019)
- Reglemente för barn- och utbildningsnämnden (KF 2018)
- Reglemente för byggnadsnämnden (KF 2018)
- Reglemente för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (KF 2018)
- Reglemente för kultur- och fritidsnämnden (KF 2018)
- **Reglemente för krisledningsnämnden (KF 2023)**
- Reglemente för äldre- och omsorgsnämnden (KF 2018)
- Reglemente för Södertörns överförmyndarnämnd (KF 2021)
- **Förbundsordning för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (KF 2024)**
- Förbundsordning för Södertörns brandförsvarsförbund (KF 2021)
- Förbundsordning för Samordningsförbundet Östra Södertörn (KF 2013)
- Reglemente för attest och kontroll av ekonomiska transaktioner (KF 2021)
- Arbetsordning för kommunfullmäktige (KF 2020)
- Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet (KS 2019)
- **Arbetsordning för kommunala funktionshindersrådet (KS 2023)**
- **Kommunstyrelsens delegationsordning (KS 2024)**
- **Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda (KF 2024)**

- Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (KF 2018)
- Bestämmelser om kommunalt partistöd (KF 2018)
- Bestämmelser för bidrag till politiska ungdomsförbund (KF 2018)
- **Bolagsordning för Tyresö bostäder AB (KF 2021)**
- **Ägardirektiv till Tyresö bostäder AB och dess dotterbolag (KF 2022)**
- **Bemyndigande att teckna kommunens firma, disponera konton för ekonomiska transaktioner m.m. (KS 2024)**

Riktlinjer och föreskrifter

- Riktlinje distansnärvaro vid politiska sammanträden (2023)
- Riktlinje för trygghetspunkter i Tyresö kommun (KS 2023)
- Arbetsplatsriktlinjer för Tyresö kommun (Kdir 2022)
- Arbetsplatsriktlinjer för kommunhuset (Kdir 2022)
- Riktlinje för riskhantering (KF 2023)
- **Riktlinje för anläggning- och lokalförsörjningsprocess (KF 2023)**
- Riktlinjer för uthyrning av kommunala anläggningar och lokaler (KF 2023)
- Lokala ordningsföreskrifter för Tyresö kommun (KF 2018)
- Lokala hälsoskyddsföreskrifter (KF 2011)
- Renhållningsordning - avfallsföreskrifter i Tyresö kommun (KF 2018)
- Riktlinjer för synpunktshantering (Kdir 2014)
- Riktlinjer för nåbarhet och bemötande i Tyresö kommun (Kdir 2013)
- Inköps- och upphandlingsriktlinjer (KS 2016)
- Rutin för direktupphandling (Kdir 2014)
- Riktlinje för uppföljning och utvärdering av upphandlade avtal i Tyresö kommun (KS 2012)
- Riktlinje för sponsring (KS 2011)
- Riktlinjer för bisysslor (Kdir 2012)
- Riktlinjer för användning av sociala medier (Kdir 2017)
- Riktlinje för distansarbete (2021 Kdir)
- Riktlinjer för inventarieförteckning och stöldskyddsmärkning i Tyresö kommuns verksamheter (Kdir 2017)
- Tillgänglighetshandbok (KF 2012)

Bilaga 6: Kommungemensamma styrdokument

- Riktlinjer vid klotter och liknande skadegörelse (KS 2013)
- Tyresö kommuns riktlinjer för hantering av e-post
- Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (Kdir 2017)
- Riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs (KS 2020)
- Riskhantering – gemensamma rutiner för Tyresö kommun (Kdir 2016)
- Riktlinjer för internationellt samarbete (KF 2015)
- Riktlinje för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (KS 2014)
- Politisk beslutsprocess för detaljplaner (KF 2015)
- Riktlinjer för markanvisningsavtal (KF 2015)
- Riktlinjer för exploateringsavtal (KF 2015)
- Riktlinjer mot mutor och jäv (KF 2015)
- Riktlinjer för hantering av pensionspolicy och omställningsinsatser för förtroendevalda (KS 2015)
- Riktlinjer för lokalförsörjning (KF 2017)
- Riktlinjer för bostadsförsörjning (KF 2017)
- Riktlinjer för fördelning av arbetsmiljöuppgifter (Kdir 2018)
- Riktlinjer för chefs- och ledaruppdraget (KS 2017)
- Instruktion för kommundirektören (KS 2017)
- Riktlinjer för ekonomihandboken (Kdir 2017)
- Rutin för styrdokument i Tyresö kommun (Kdir 2017)
- Kommunövergripande rutiner för hantering av riktade statsbidrag (KS 2019)
- Kvalitetsledningsmodell (Kdir 2017)
- Modell för värdeskapande processer (Kdir 2017)
- Instruktioner vid olaga vistelse på kommunal mark (Kdir 2017)
- Rutin för polisanmälan inom Tyresö kommuns verksamheter (Kdir 2020)
- **Reglemente och riktlinje för arkiv- och informationshantering (KF 2023)**
- **Riktlinje för arkiv- och informationsförvaltning (KF 2023)**
- Riktlinjer för säkerhetsinstallationer (KS 2019)
- Riktlinjer för säkerhetsskydd i Tyresö kommun (KS 2022)
- Riktlinje för Tyresö kommun i händelse av höjd beredskap eller krig (KS 2022)
- Riktlinje för projektarbete (Kdir 2019)
- Masshanteringsstrategi för Östra Tyresö (KS 2019)
- Riktlinjer för representation och uppvaktning (Kdir 2019)
- Riktlinjer för uthyrning av tillfälliga genomgångsbostäder till nyanlända (KF 2019)
- Riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter i Tyresö kommun (KS 2019)
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KF 2020)
- Riktlinjer för resultatenheter (KS 2020)
- Riktlinje för barnets rättigheter i Tyresö kommun (Kdir 2020)
- Riktlinjer tillgänglig information
- Riktlinjer för säkerhetsorganisation (KF 2021)
- Riktlinje för digitalisering (Kdir 2020)
- Riktlinje för hantering av allvarlig eller extraordinär händelse (Kdir 2021)
- Riktlinjer för dagvattenhantering
- Teknisk handbok (KS 2015)
- Riktlinje för bevarande av elektroniskt undertecknade handlingar (KF 2022)

Styrdokument som upphört sedan förra årets kommunplan

- Riktlinjer enligt alkohollagen (KS 2014)
- Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda (KF 2022)
- Riktlinje för arkiv- och informationsförvaltning (KF 2019)
- Arbetsordning för kommunledningsutskottet (KS 2020)
- Arbetsordning för stadsbyggnadsutskottet (KS 2020)
- Arbetsordning för hållbarhetsutskottet (KS 2023)
- Kommunstyrelsens delegationsordning (KS 2023)
- Rutin för arkiv- och informationsförvaltning (Kdir 2020)
- Riktlinje för tjänsteresor (KS 2014)
- Resepolicy för Tyresö kommun (KF 2013)
- Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2021)
- Riktlinje för anläggning- och lokalförsörjningsprocess (KF 2017)
- Handlingsplan för trygghet och säkerhet i Tyresö kommun 2019–2022 (KF 2019)
- Anläggning- och lokalförsörjningsplan 2023–2035 (KS 2023)
- Förbundsordning för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (KF 2022)

Bilaga 7:

Sammanställning av taxor och avgifter

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering	Gäller från och med	Förvaltning
Egenavgift för familjerådgivning	2014-11-27 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2015-01-01	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Egenavgift för vuxna vid stöd- och omvårdnadsboende inom individ- och familjeomsorgen	2021-12-16 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2021-12-21	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Taxa för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning	2022-06-21 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2023-01-01	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Förskole- och fritidshemsavgifter			Styrs av nationell maxtaxa	Barn- och utbildningsförvaltningen
Avgift för fritidsklubb	2011-04-14 (KF)	Nej	2011-08-01	Barn- och utbildningsförvaltningen
Avgift för ansökan om godkännande av enskild huvudman att bedriva fristående förskola och fristående fritidshem	2021-11-25 (KF)	Nej	2021-12-02	Barn- och utbildningsförvaltningen
Taxa för bygglov, plan och geografisk information	2023-04-20 (KF) 2024-04-25 (KF): Gällande från 2025-01-01	Ja	2024-01-01 Ny gällande 2025-01-01 beslutad 2024-04-25 (KF)	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa för upplåtelse av allmän plats, byggetableringar, utserveringar med mera	2014-06-17 (KF)	Nej	2014-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Felparkeringsavgift	2013-05-16 (KF)	Nej	2013-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Kontrollavgifter (kommunens fastighetsmark)	2013-05-16 (KF)	Nej	2013-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Avgift för trafikanordningsplan (TA-plan) och avgift för schakt-tillstånd	2022-06-21 (KF)	Nej	2022-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Vitesgrund gällande schakt- och trafikanordningsplan	2017-05-30 (KS)	Nej	2017-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning	2023-12-19 (KF)	Ja	2024-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Avfallstaxa	2023-12-19 (KF) 2024-05-23 (KF) gällande från 2025-01-01	Ja – mot avfallsindex	2024-01-01 Ny gällande 2025-01-01 beslutad 2024-05-23 (KF)	Kommunstyrelseförvaltningen
Vigsel, av- och ombokningsavgift, vigselavgift för ej folkbokförda i Tyresö	2012-11-27 (KS)	Nej	2012-11-27	Kommunstyrelseförvaltningen
Kopieringstaxa	2023-10-26 (KF)	Nej	2024-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Avgift för kommunal begravningsförrättare	2020-01-07 (KS)	Nej	2020-02-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Bibliotekstaxa	2020-11-19 (KS)	Nej	2021-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen

Bilaga 7: Sammanställning av taxor och utgifter

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering	Gäller från och med	Förvaltning
Kulturskolans avgifter	2016-06-16 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	2017-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Taxor och avgifter för lokaler och anläggningar	2023-04-20 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	Bilaga 1 från 2023-07-01 Bilaga 2 ersätter 2024-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Taxor för teknikerservice	2019-06-13 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	2021-01-01	Kultur- och fritidsförvaltningen
Taxa inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning	2020-11-19 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2021-01-01	Äldre- och omsorgsförvaltningen

Beslut om taxor och avgifter för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

I nedan tabell visas taxor inom Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds verksamhet. Indexreglering sker genom årlig uppdatering i samtliga medlemskommuner senast oktober varje år.

Taxa/Avgift	Beslut	Gäller från och med
1. Prövning och tillsyn enligt miljöbalken	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
2. Arbete enligt alkohollagen samt lag om tobak och liknande produkter	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
3. Offentlig kontroll inom livsmedelsområdet	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
4. Offentlig kontroll av animaliska biprodukter	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
5. Kontroll enligt lagen om handel med receptfria läkemedel	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
6. Tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
7. Tillsyn enligt strålskyddslagen	2023-11-07 (KF)	2024-01-01
8. Kopiering offentliga handlingar	2009	2009-06-01
9. Verksamhet enligt lagen om internationella hot mot människors hälsa.	2023-11-07 (KF)	2024-01-01

Beslut om taxor och avgifter för Södertörns brandförsvarsförbund

Taxa/avgift för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll beslutades 9 september 2021 (KF). Taxan uppdateras årligen enligt av SKR publicerat "sotningsindex". Nuvarande taxa gäller från och med 2021-10-01.

Följande tre taxor/avgifter indexregleras årligen baserad på en sammanvägning av medlings-institutets publicerade löneutveckling sektorsvis (80 procent) och konsument-prisindex (20 procent). Taxa för brandskyddskontroll och taxa för sotning revideras årligen av brandförsvarsförbundet.

1. Avgift för tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor (LSO).
2. Avgift för tillsyn enligt lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE).
3. Avgift för tillstånd enligt lag om brandfarliga och explosiva varor.

Ärenden till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige	Inlämning till tjänsteberedning	Utskott	Inlämning till kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	Kommunfullmäktige
Verksamhetsberättelse för kommunstyrelseförvaltningen	22 jan	19 feb	24 feb	4 mars	-
Årsredovisning från förbund och kommunala bolag			24 mars	1 april	24 april
Årsredovisning för Tyresö kommun och verksamhetsberättelser			24 mars	1 april	24 april
Månadsrapport för mars Tyresö kommun och kommunstyrelsen	Direkt till KS	Direkt till KS	28 april	6 maj	-
Taxor och avgifter	19 mars	23 april	28 april	6 maj	22 maj
Delårsuppföljning 1 för kommunstyrelsen			26 maj	3 juni	-
Delårsuppföljning 1 för Tyresö kommun			26 maj	3 juni	17 juni
Kommunstyrelsens plan för strategiska investeringar 1	23 april	21 maj	26 maj	3 juni	-
Investeringsprogrammet 1	23 april	21 maj	26 maj	3 juni	17 juni
Kommunplan 2026		21 maj	26 maj	3 juni	17 juni
Anläggnings- och lokalbehovsanalys för Tyresö kommun inklusive kommunstyrelsen	30 juli	27 aug	1 sep	9 sep	-
Delårsuppföljning 2 för kommunstyrelsen			29 sep	7 okt	-
Delårsuppföljning 2 för Tyresö kommun			29 sep	7 okt	23 okt
Nämndplan 2026 kommunstyrelsen		24 sep	29 sep	7 okt	23 okt
Redovisning av nämnd- och bolagsplaner 2026			27 okt	4 nov	20 nov
Anläggnings- och lokal-försörjningsplan 2026-2038	19 sep	22 okt	27 okt	4 nov	20 nov
Kommunstyrelsens plan för strategiska investeringar 2	19 sep	22 okt	27 okt	4 nov	-
Investeringsprogrammet 2	19 sep	22 okt	27 okt	4 nov	20 nov
Taxor och avgifter – uppsamlingstillfälle	19 sep	22 okt	27 okt	4 nov	20 nov
Eventuell revidering av kommunplan	19 sep	22 okt	27 okt	4 nov	20 nov
Månadsrapport för oktober	Direkt till KS	Direkt till KS	24 nov	2 dec	-
Ärenden till övriga nämnder	Inlämning till tjänsteberedning	Nämnd	Inlämning till kommunstyrelsen		
Verksamhetsberättelse	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	Februari	24 feb		
Månadsrapport mars	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	April	28 april		
Delårsuppföljning 1 för nämnd	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	Maj	26 maj		
Anläggnings- och lokalbehovsanalys för Tyresö kommun inklusive nämnd	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	Augusti	1 sep		
Delårsuppföljning 2 för nämnd	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	September	29 september		
Nämndplan 2026	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	Oktober	27 okt		
Månadsrapport oktober	Enligt resp. nämnds sammanträdesplan	November	24 nov		

Bilaga 9:

Bakomliggande budgetförutsättningar

Gatukostnadsersättningar, exploateringsbidrag och markförsäljningar

Från 2020 redovisas i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer gatukostnads- och exploateringsintäkt som en driftintäkt i och med att projektet slutredovisas. Detta innebär betydande intäkter vissa år, medan det blir låga intäkter andra år. Detsamma gäller för intäkter från markförsäljning, så kallade exploateringsvinster. Budget för 2025 till 2028 beskrivs i tabellen.

Intäkter (Mkr)	2024	2025	2026	2027	2028
Exploateringsvinster och markförsäljning	0	36	69	64	266
Gatukostnadsersättning och exploateringsbidrag	42	40	38	37	47
Summa	42	76	107	101	313

Budgeteringen utgår från prognoser för när olika investeringsprojekt kommer att slutredovisas. Detta är ett område som är väldigt svårt att prognostisera, det kan räcka med små förskjutningar i tid för att en intäkt flyttas från ett budgetår till nästa. Utfallet innebär att förutsättningarna förändras mellan de olika budgetåren.

Ränteutveckling

Räntekostnaderna avgörs av skuldvolym och den genomsnittliga upplåningsräntan. Skuldvolymen avgörs främst av vilket ekonomiskt resultat kommunen uppvisar, samt investeringsvolymen. Kommunens skuldportfölj utgörs av en mix av korta och långa lån. Räntorna är på väg nedåt, men det är ändå så att en betydande andel av kommunens lån under kommande år troligen kommer att omsättas till högre räntor än vad de är upptagna till för närvarande. Detta för att många äldre lån upptogs under det lägre ränteläget som var innan år 2022..

Pris- och löneutveckling

Kompensation för kommande prishöjningar är först och främst lönekostnadshöjningar, men även vanlig inflation. Budgeten bygger på ett viktat index på 2,9 procent för 2025 utifrån SKR:s antagande för utveckling av lön och inflation. Tabellen nedan visar hur kompensationen fördelar sig mellan kommunens verksamhetsområden.

Verksamhetsområde – VO	2025	2026	2027	2028
Förskola	10 097	9 976	10 352	10 808
Grundskola	25 318	24 967	25 803	26 501
Individ- och familjeomsorg	8 828	8 784	9 226	9 596
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	9 375	9 354	9 723	10 006
Äldreomsorg	13 862	14 081	15 077	16 052
Gymnasieskola	8 164	8 284	8 584	8 769
Vuxenutbildning	888	868	917	959
Bibliotek, kultur och fritid	3 850	3 816	4 196	4 319
Samhällsbyggnad	5 792	7 004	7 762	8 121
Bygglovsverksamhet	287	282	293	302
Gemensam verksamhet	7 681	7 644	7 946	8 177
Politisk verksamhet	980	969	1 007	1 036
Totalt	95 122	96 029	100 886	104 646

Bilaga 9: Bakomliggande budgetförutsättningar

Demografi

Anslagen till verksamhetsområdena bygger på tidigare budgetar samt en demografibaserad justeringsmodell. Modellen utgår ifrån senaste befolkningsprognosen som underlag för att fastställa volymbaserade anslag.

Volymbaserade anslag har fastställts för verksamhetsområden av välfärdskaraktär som har en koppling mellan demografi och volymer (förskola, grundskola, individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, arbete och integration samt fritidsgårdarna). Däremot har verksamhet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning undantagits tillsammans med övriga verksamhetsområden (samhällsbyggnad, gemensam verksamhet, kommunalförbund och politisk verksamhet).

För samhällsbyggnadskontoret, som ansvarar för flertalet av kommunens fastigheter och anläggningar, har anslaget volymjusterats för den tillkommande kapitalkostnad som färdigställda investeringar i infrastruktur innebär. Detta är i enlighet med kommunens budgetmodell. Effekterna för olika verksamheter framgår av tabellen nedan.

Verksamhetsområde – VO	2025	2026	2027	2028
Förskola	-27 574	-3 435	-606	5 321
Grundskola	-24 567	-11 793	-5 167	-1 825
Individ- och familjeomsorg	-7 560	1 092	3 272	3 487
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	0	0	0	0
Äldreomsorg	24 304	17 205	15 093	18 443
Gymnasieskola	1 513	2 697	-959	-2 227
Vuxenutbildning	-647	250	492	508
Bibliotek, kultur och fritid, inklusive fritidsgårdar	-488	85	207	49
Samhällsbyggnad	0	0	0	0
Bygglövsverksamhet	0	0	0	0
Gemensam verksamhet	0	0	0	0
Politisk verksamhet	0	0	0	0
Totalt	-35 020	6 101	12 332	23 756

Senaste befolkningsprognosen påverkar de volymbaserade anslagen. Fortsatt lågt barnafödande samt färre antal inflyttade påverkar de flesta verksamhetsområden. Prognosen att de äldre ligger kvar på en hög nivå har fångats i ökat anslag till äldreomsorgen. Kommunledningsgruppen har dock tagit fram såväl kommungemensamma som förvaltnings specifika åtgärder för att fånga nödvändig omställning och dess effekter utifrån förändrad befolkningsprognos. Utifrån antaganden om förändringstryck har åtgärder, och dess ekonomiska effekt, tagits fram för att möta nödvändig omställning av verksamheten.

Finansiella sammanställningar

Tekniska justeringar

Internräntan sänks från 2,5 procent till 2,25 procent, beroende på något lägre ränteförväntningar jämfört med när förra kommunplanen beslutades. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna samt avtalsförsäkringarna beräknas även bli lägre, till stor del på grund av den prognostiserade nedgången i KPI-inflationen.

Detta innebär minskade kostnader i verksamheterna vilket balanseras mot finansförvaltningen.

För förskolan innebär detta lägre kostnader motsvarande 9,9 mnkr för 2025, 10,2 mnkr för 2026, 10,5 mnkr för 2027 och 10,8 mnkr för 2028.

För grundskolan innebär detta lägre kostnader motsvarande 25,7 mnkr för 2025, 26,4 mnkr för 2026, 27,2 mnkr för 2027 och 28,0 mnkr för 2028.

För gymnasiekolan innebär detta lägre kostnader motsvarande 1,9 mnkr för 2025, 1,9 mnkr för 2026, 2,0 mnkr för 2027 och 2,0 mnkr för 2028.

För vuxenutbildningen innebär detta lägre kostnader motsvarande 1,3 mnkr för 2025, 1,3 mnkr för 2026, 1,4 mnkr för 2027 och 1,4 mnkr för 2028.

För individ- och familjeomsorgen innebär detta lägre kostnader motsvarande 6,2 mnkr för 2025, 6,4 mnkr för 2026, 6,6 mnkr för 2027 och 6,8 mnkr för 2028.

För omsorg för personer med funktionsnedsättning innebär detta lägre kostnader motsvarande 4,5 mnkr för 2025, 4,7 mnkr för 2026, 4,8 mnkr för 2027 och 5,0 mnkr för 2028.

För äldreomsorgen innebär detta lägre kostnader motsvarande 5,2 mnkr för 2025, 5,4 mnkr för 2026, 5,6 mnkr för 2027 och 5,7 mnkr för 2028.

För bibliotek, kultur och fritid innebär detta lägre kostnader motsvarande 4,0 mnkr för 2025, 4,1 mnkr för 2026, 4,2 mnkr för 2027 och 4,4 mnkr för 2028.

För bygglovsverksamhet innebär detta lägre kostnader motsvarande 0,3 mnkr för 2025, 0,3 mnkr för 2026, 0,3 mnkr för 2027 och 0,3 mnkr för 2028.

För samhällsbyggnad innebär detta lägre kostnader motsvarande 8,9 mnkr för 2025, 9,1 mnkr för 2026, 9,4 mnkr för 2027 och 9,7 mnkr för 2028.

För gemensam verksamhet innebär detta lägre kostnader motsvarande 5,7 mnkr för 2025, 5,8 mnkr för 2026, 6,0 mnkr för 2027 och 6,2 mnkr för 2028.

För politisk verksamhet innebär detta lägre kostnader motsvarande 0,8 mnkr för 2025, 0,8 mnkr för 2026, 0,9 mnkr för 2027 och 0,9 mnkr för 2028.

DRIFTSREDOVISNING	Bokslut 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Summa verksamhetsområden	-3 087,6	-3 281,5	-3 343,5	-3 328,2	-3 454,6	-3 572,3	-3 703,0
Summa finansförvaltning	-11,3	-19,0	44,7	54,3	107,2	115,6	321,5
Verksamhetens nettokostnader	-3 098,9	-3 300,5	-3 298,8	-3 273,9	-3 347,4	-3 456,7	-3 381,5
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem							
Skatteintäkter	2 905,9	2 990,3	2 989,3	3 137,5	3 252,5	3 379,7	3 513,9
Generella statsbidrag och utjämnning	350,0	354,8	390,5	333,9	327,2	341,0	365,5
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	3 255,9	3 345,1	3 379,8	3 471,4	3 579,7	3 720,7	3 879,4
Finansiella intäkter	14,5	8,4	15,3	11,2	10,5	10,4	10,3
Finansiella kostnader	-53,7	-74,8	-72,3	-53,0	-39,8	-44,1	-39,3
Årets resultat	117,8	-21,8	24,0	155,7	203,0	230,3	468,9
% av skatter och statsbidrag	3,6	-0,7	0,7	4,5	5,7	6,2	12,1

Bilaga 10: Finansiella sammanställningar

KASSAFLÖDESRAPPORT	Bokslut 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Den löpande verksamheten	481,9	399,7	321,8	377,5	405,3	460,1	778,2
Årets resultat	117,8	-21,8	24,0	155,7	203,0	230,3	468,9
Avskrivningar	164,5	165,9	169,0	185,0	195,6	212,0	223,1
Justering investeringsinkomster	-9,5	-8,0	-9,7	-9,4	-9,4	-9,4	-9,3
Ökning pensionsavsättning	96,1	155,0	146,4	21,2	-6,6	4,1	6,1
Ökning semester- och övertidsskuld	1,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Exploateringsintäkter	61,2	45,7	45,6	-16,4	4,8	22,1	38,4
Förändring av skatteskuld/fordran	19,5	61,8	-64,5	30,4	7,0	0,0	50,0
Övrigt	30,8	0,0	10,0	10,0	10,0	0,0	0,0
Investeringsverksamheten	-507,7	-550,0	-538,8	-530,0	-530,0	-500,0	-500,0
Investeringar	-507,7	-550,0	-538,8	-530,0	-530,0	-500,0	-500,0
Finansieringsverksamheten	80,0	130,0	150,0	150,0	130,0	40,0	-285,0
Ökning av långfristiga skulder	80,0	130,0	150,0	150,0	130,0	40,0	0,0
Minskning av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	285,0
Årets kassaflöde	54,2	-20,3	-67,0	-2,5	5,3	0,1	-6,8
Likvida medel vid årets början	118,4	101,1	172,6	105,7	103,1	108,5	108,5
Likvida medel vid årets slut	172,6	80,8	105,7	103,1	108,5	108,5	101,7
Förändring av likvida medel	54,2	-20,3	-67,0	-2,5	5,3	0,1	-6,8
BALANSRÄKNING	Bokslut 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Tillgångar							
Anläggningstillgångar	4 291,4	4 750,2	4 661,2	5 006,2	5 340,6	5 628,6	5 905,5
Omsättningstillgångar	542,4	456,0	475,5	473,0	478,3	478,4	471,6
varav kassa, bank	172,6	80,8	105,7	103,1	108,5	108,5	101,7
Summa tillgångar	4 833,9	5 206,1	5 136,7	5 479,2	5 818,9	6 107,0	6 377,1
Skulder							
Eget kapital	1 969,9	1 894,8	1 993,9	2 149,6	2 352,7	2 582,9	3 051,8
Avsättningar	523,2	688,5	671,0	693,7	688,7	684,4	682,2
Långfristiga skulder	1 483,9	1 610,8	1 633,9	1 783,9	1 913,9	1 953,9	1 668,9
Kortfristiga skulder	856,9	1 012,0	838,0	852,0	863,7	885,8	974,1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	4 833,9	5 206,1	5 136,7	5 479,2	5 818,9	6 107,0	6 377,1
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	686,4	686,6	701,8	673,1	632,4	599,1	566,6
Avsättningar (inkl löneskatt) enl Kpa	523,0	686,3	668,0	691,0	685,9	689,9	696,0
Förändring pensionsavsättning	96,1	155,0	145,0	23,0	-5,1	4,0	6,1
Soliditet, % ¹	26,6	23,2	25,2	26,9	29,6	32,5	39,0

¹ Soliditet inklusive pensionsförpliktelser intjänade före 1998

